

SBd

E libris
gymnasio Mauritiano Magdeburgensi

a venerabili

Carolo Funk

theol. doctore et gymnasii directore

a. 1857 hereditate relictis.

G. f. 171.

IRNERIUS seu VVERNERUS
REDIVIVUS,

Cum ab
ILLUSTRISSIMO ac CELSISSIMO COMITE
ac DOMINO,

DN. ALBERTO
ANTONIO,

SACRI ROMANI IMPERII QUATUOR-VIRO,
COMITE SCHWARTZBURGI & HOHNSTEINI,
DYNASTA ARNSTETI, SONDRSHUSÆ, LEUTENBERGÆ, LOHRÆ
& CLETTENBERGÆ,
COMITE ac DOMINO NOSTRO CLEMENTISSIMO,
V I R O

Magnifico, longè Nobilissimo ac Excellentissimo Domino

WILHELMO FRIDERICO
WERNERO,

Juris-Consulto celebratissimo,

Comitè Palatino Cæsareo,

SERENISSIMI PRINCIPIS SONDRSHUSANI
Confiliario hætenus & Vice-Cancellario splendidissimo immortalique me-
ritorum gloria florentissimo,

Divinis auspiciis

FULGENTISSIMUM ILLUSTRIS DICASTERII & SACRI SYNEDRII
FRANCOHUSANI

DIRECTORIUM & PRÆSIDIUM

clementissimè conferretur,

Et d. 6. Aprilis, Irenæo sacro, ille solenniter inauguraretur,

Cum devotissimâ ac lætissimâ gratulatione

Per

HARMONIAM MUSICAM NOCTURNAM

declaratâ,

adumbratâ

à

sequentibus Collegis Scholasticis Francohusanis

M. JOH. Hoffmann/ P. L. C. Rect. ERNEST. CHRISTOPH. Mødter/ Quart. &
JOH. VOLCKMAR. Grau/ Con - Rect. JOH. GEORG. Schilling/ Quint. (Cant.
JOH. ÆGIDIUS Grau/ Tertius. ELIAS CHRISTOPH. Vogler/ Sextus.
JOH. GEORG. Hellbig/ Septimus.

Anno, quo devotè acclamamus:

Magne Inrerl / aCCeDas prosperè!

ERFFURTI, Typis GEORGII HEINRICI MÜLLERI.

AMBICI
QUATERNARI

1.

IRNERIUS revixit;
qui Jura quondam dixit,
totius orbis gloria,
qui JURIS est LUCER-
NA,
ejusq; laus aeterna,
cantetur hinc victoria.

2.

Nam vota nunc vicerunt
nobisque reddiderunt
gratanter hunc IRNERIUM:
Eusebii latere,
Themisque gratulare,
gaudeque Phrontisterium.

3.

IRNERIUM cupivit
Hunc, & sibi petivit
noster pius LOTHARIUS,
Qui jura conservaret
& porro propagaret,
ut ille CANCELLARIUS.

4.

Lætare FRANCOHUSA
tot prosperis perfusa
præsente rursus tempore,
quæis ut pius te David
BEULBITZIUS beavit
superfluente scœnore.

5.

His porro tu frueris,
illis nec excluderis
per huncce PRIMIGERIUM:
Hic fortiter tuendo
BEULBITZIUM sequendo
tuum struet pomoerium.

6.

Inane non est omen,
nobis quod hoc dat nomen
IRNERIUS prænobilis,
servabit urbis jura,
& verba Jovæ pura,
erit nec unquam mobilis.

7.

Ecclesiæ Patronus
& patriæ Colonus
Scholæque firma destina
Hic usque permanebit,
& literas fovebit
Ecclesiæque femina!

8.

Excelsa SONDERSHUSA,
quam laudat ipsa Musa,
satis nescit hunc tot laudibus
Ornate SAMUELEM, *i. Sam. XII. 3. 4.*
Verum NATHANAELEM, *Job. I. 47.*
qui vivit absque fraudibus.

9.

Qui PRINCIPI dilectus,
Ipsius imò pectus
semper fuit piissimo,
Quem prædicant egeni,
Quemque evchunt sereni
encomio dignissimo.

10.

Hunc etsi non libenter,
tandem tamen clementer
ad nos jubet discedere
laudabilis TRAJANUS,
Verusque CHRISTIANUS
WILHELMUS, ortus æthere.

11. Di-

11.

Divinitus vocatus
non negligis meatûs,
quos fata monstrant coelitus;
LUX JURIS ô WERNERE,
IRNERIUS qui verè,
spiras pios anhelitus,

12.

Dum post habes Affectus
dulcesque tot complexûs,
quibus SOCER TE retrahit
Illustris ac AFFINIS;
fatis tamen divinis
sefe pium cor tradidit.

13.

Nil TE moratur horum,
ad OPPIDUM FRANCORUM,
(soli DEO vis fidere,)
iter Tuum nunc flectis,
morasque nullas nectis,
sausto, DEUS det! fidere.

14.

WILHELME FRIDERICE
WERNERE, sancta Dice,
aveto nobis millies,
Tu nostra spes manebis,
nobis piè savebis,
omnesque posthac diliges.

15.

Felix sit hic ingressus
felicior processus,
sit imò felicissimus,
per splendorum hos fasces
omnes fati compasces
nos entheis tot dotibus,

16.

Natura quas concessit,
Ulus frequens impressit
menti bonis in artibus
Apollini litando,
cautè peregrinando,
& fulgidis in partibus,

17.

His dotibus frueris,
speramus, ac uteris,

ô tota FRANCUM Civitas:
defendet Hic SALINAS,
si fortean ruinas
tentet Theonis diritas.

18.

Nunc denuò latere,
tibi que gratulare
hoc de nitente Lumine,
quod temet illustrabit
ac largiter beabit
beatitatis flumine.

19.

Devota vota funde
suspitiisque tunde
mitis poli palatia,
agnosce grata fata,
quæ dat Jehovah gratia.

20.

Sis dives aut egenus,
nunc esto votis plenus,
novum venit SOTERIUM;
curam Tui quod geret,
Hoc omne punctum meret,
novum vides IRNERIUM,

21.

IRNERII senectam
nullis malis infectam
Ipsi piè precaberis:
Si JOVA complet vota,
tunc CIVITAS ô tota,
hinc ipsamet beaberis,

22.

Sic lætus ominatur
devotus & precatur
Rector Scholæ hoc poemate,
ad TE, PATRONE, vadens
& se Scholamque tradens
Styli sed absque schemate.

23.

Noster pius conatus
TIBI sit haud ingratus,
quem suscipit devotio:
adhuc sit unum votum,
in quo calet cor totum,
CEDAT bene hic pro Motlo.

Homer,
Odyss. A.
v. 3.

ANNO.

ANNOTATIUNCULA.

IRNERIUM & WERNERUM unum idemque esse, passim testantur Historiographi. Crügerus in catalogo mille virorum illustrium p. 171. Irnerius oder Wernerus, war ein fleißiger Jurist, insemal er die Käyserlichen Rechte/welche nach Absterben Käyfers Justiniani in Italia lange Zeit gleichsam unter der Banck gelegen waren anno 1134 aus Befehl Käyfers Lotharii wieder herfür gesucht/ und zu Bonomen öffentlich zu lesen wieder angefangen hat/ deßhalben er auch Lucerna Juris genemner worden/ stirbt daseibst in hohen Alter anno 1190. Neoechron. Thuring. cap. XV. p. 137. Nach Käyser Heinrich V. wurde Römischer Käyser Lotharius II. ein Herzog zu Sachsen/ Herr zu Obergfurt und Supplenburg/ wegen des Schach- und Bretspiels/ darinnen er seinen Meister hatte/ der Spield genant/ darneben aber ein grund gelehrter Herr/ und wurde zu gleich auch zum Ober- Lehn- Herrn über die sämtliche Thüringische Lande gemacht. Dieser ließ durch den Juristen IRNERIUM (Wernern) das Römische Recht in Institutiones, Pandectas, Codicem und Authenticas theilen/ führte solches in hohen Schulen nebst den Gradibus Licentiarum, Doctorum und Magistrorum ein/ confirmirte das Closter zu Walkenriedt u.

D. Matthiae Theat. historico in Lothario cap. 2. p. 921. Lotharius per Juris consultum Irnerium sive Wernerum Cancellarium suum jus civile quod per aliquot secula in Italia in tenebris quasi deliquerat, & post Justinianum diu cessarat, singulari Dei consilio à teneis & blattis liberatum in lucem revocavit: qui Irnerius primus legibus glossas apposuit, & suo exemplo ceteris illuminandi juris exemplum dedit, unde *Lucerna juris* dictus fuit & *instaurator legum Romanarum* cognominatus. Bononiae jus civile profiteri cepit: Postea ex ejus schola proderunt viri doctissimi, qui juris professionem in Italia conservarunt, & in Galliam transportarunt. Antea enim homines jure incerto utebantur; jure nempe Romanorum corrupto, jure item Longobardico & lege Salicâ. Irnerius itaque autor suae forae fuit Lothario, ut eadem vox legum congruens rationi & justitiæ conformis in omnibus judiciis sonare & promulgaretur, & judices ex Romano jure de causis decernerent & pronuntiarent. Lotharius princeps fuit religiosus, Sacerdotes ut patres honoravit, pauperes ut filios fovit, viduas ut matres. Hinc cæcorum baculus, esurientium cibus, spes miserorum, consolatio lugentium, referente Carolo Sigonio lib. 2. de regno Italiae. Obiit d. 6. Decemb. anno 1137. ætat. 67. Sepelitur in monasterio propè Brunsvicum, quod instaurarat Königs Luther dictum. Ejus symbolum fuisse dicitur. Pauca cum aliis tecum multa sc. loquere.

Matthias Dresslerus millenario VI. p. 351. hæc de Irnerio habet: Lotharius in restitrandis juriß Romanis usus est consilio & studio Irnerii Jurisconsulti, hominis Germani, qui id temporis vicarius erat Imperatoris in eâ parte Italiae, quæ Imperio parebat, & jam ante Constantinopoli *juris interpret* audierat. Dicitur autem reperisse leges Romanas in Apulia, easque Pisanis dedisse, qui in palatio Medicæ repofuerunt Florentiæ, ubi nunc etiam asserventur. Et quoniam tunc obliteratæ erant, nec absque interprete intelligi poterant, utrunque curæ fuit Imperatori, ut & in Scholis illæ explicarentur, & in judiciis usurparentur. Itaque IRNERIO seu WERNERO professionem juris Romani imposuit, qui Bononiæ id publicè interpretari cepit. In hac autem professione ardua & difficili tria adhibuit, quæ & amorem cognoscendi leges ignotas accenderent, & cæteros ad imitationem industriæ inflammarent, ordinem scilicet & orationis lumen, Nam & leges concinne distribuit, & Jurisconsultorum discrepantes sententias acri judicio conciliavit & in docendo sermonis genere usus est ad explicandum & illustrandum omnem sensum & usum juris accommodato. *Qua propter Lucerna juris & instaurator legum Romanorum* cognominatus. &c. *Vid. Cypriani criticæ Historiæ p. 20. 201.*

Cancellariorum & Cancellariæ Directorum nomina, qui intra seculi spatium, & eo diutius, hic Francohusæ floruerunt, cum brevi vitæ descriptione hic subiungere ferebat animus, quia verò spatii angustia prohibet, alii scriptiunculæ, Deo & die dante, referabuntur.

78 M 428

Sign. (188) fehlt bzw.
coll. nicht vergeben!

Sb.

1077

R.40

IRNERIUS seu VVERNERUS
REDIVIVUS,

Cum ab
ILLUSTRISSIMO ac CELSISSIMO COMITE
ac DOMINO,

DN. ALBERTO
ANTONIO,

SACRI ROMANI IMPERII QUATUOR-VIRO,
COMITE SCHWARTZBURGI & HOHNSTEINI,
DYNASTA ARNSTETI, SONDRSHUSÆ, LEUTENBERGÆ, LOHRÆ
& CLETTENBERGÆ,

INO NOSTRO CLEMENTISSIMO,
V I R O

gè Nobilissimo ac Excellentissimo Domino

MO FRIDERICO
ERNERO,

Consulto celebratissimo,
Comiti Palatino Cæsareo,
PRINCIPIS SONDRSHUSANI
ice-Cancellario splendidissimo immortalique me-
ritorum gloriâ florentissimo,

Divinis auspiciis

LLUSTRIS DICASTERII & SACRI SYNEDRII
FRANCOHUSANI

ORIUM & PRÆSIDIUM

clementissimè conferretur,
renæo sacro, ille solenniter inauguraretur,
votissimâ ac lætissimâ gratulatione

Per

MUSICAM NOCTURNAM

declaratâ,
adumbratus

us Collegis Scholasticis Francohusanis
G. Rect. ERNEST. CHRISTOPH. Mörker/ Quart. &
Con - Rect. JOH. GEORG. Schilling/ Quint. (Cant.
tertius. ELIAS CHRISTOPH. Vogler/ Sextus.
JOH. GEORG. Hellbig/ Septimus.

quo devotè acclamamus:
ne Innerl / aCCeDas prospere!

Typis GEORGII HEINRICI MÜLLERI,

